

به نام خدا

کتاب اندیشه دو

مولفان: آیت ا... جعفر سبحانی / دکتر محمد رضا رضایی

ناشر: دفتر نشر معارف

خلاصه کننده: حبیب جعفرپور – دانشگاه پیام نور آذرشهر

۱۳۹۱-۹۲

بخش اول

پیشینه دین و پیامبری

۱. دین در لغت: فرمانبرداری، خضوع و پیروی و اطاعت و تسلیم و جزا
۲. دین در اصطلاح: عقاید و مقررات نازل از طرف خدا به پیامبران
۳. دین حق: دین بدون تحریف
۴. دین باطل: دینی که حتی بخشی از آن تحریف شده است
۵. دین نزد خدا: اسلام، تسلیم در برابر خدا
۶. دین دیگر جز اسلام: از هیچ کس قبول نیست
۷. تاریخ دین اسلام: همزمان با حضرت آدم
۸. دین امری فطری هست: توحید، نبوت و معاد نیز فطری هست
۹. میل به جاودانگی فطری است
۱۰. معرفت و گرایش به خدا فطری است
۱۱. فطری بودن دین: مطابق بودن محتوای دین با ساختار وجودی انسان
۱۲. حقیقت واحد مذاهب: اسلام: تسلیم بودن در برابر خدا
۱۳. اختلاف مذاهب و شرایع: درجات کمال
۱۴. مراتب دین: ایه ۴۵ مائده: قرار دادن شریعت و راه روشن برای همه
۱۵. اولین شریعت برای هدایت: حضرت نوح علیه السلام
۱۶. یهودیت
۱۷. یهودیت: عنوان دین حضرت موسی علیه السلام
۱۸. قوم اسرائیل: یهودی: اسرائیل: نام حضرت یعقوب علیه السلام
۱۹. حضرت یعقوب علیه السلام: ۱۲ پسر داشت: بنی اسرائیل
۲۰. عنوان دیگر بنی اسرائیل: عبرانی، زبانشان عبری بود
۲۱. عبرانی: لقب حضرت ابراهیم، کنعانی ها به او داده بودند
۲۲. عبر: گذر کردن از نهر
۲۳. افراد خاندان اسرائیل در زمان حضرت یوسف: ۷۰ نفر
۲۴. ۱۲ قبیله بنی اسرائیل: اسباط
۲۵. آزار و اذیت بنی اسرائیل در زمان: رامسیس دوم
۲۶. شرط ازدواج حضرت موسی علیه السلام با دختر شعیب علیه السلام: ۸ سال چوپانی در مدین (۱۰ سال چوپانی کرد)

۲۷. عذاب های فرعونیان: قحطی، کم شدن میوه، ملخ، خون شدن آب
۲۸. دریافت الواح(تورات): بعد از ۴۰ روز ماندن در طور سینا توسط حضرت موسی علیه السلام از طرف خداوند
۲۹. گوساله پرست شدن قوم حضرت موسی در ده روز اضافه ماندن ایشان
۳۰. وفات حضرت موسی علیه السلام: ۱۲۰سالگی مکانی به نام مواب
۳۱. یوشع بن نون بیت المقدس را فتح کرد(بعد از حضرت موسی که هیچ اثری نداشت)
۳۲. یهودیت تبلیغ ندارد
۳۳. صهیون: نام تپه ای در اورشلیم: محل نظامی در زمان داوود و سلیمان
۳۴. صهیون: نام آور زمان قدرت یهودیت
۳۵. صهیونیسم: نهضت بازگشت یهودیان به فلسطین
۳۶. بنیانگذار صهیونیسم در عصر جدید: تئودور هرتزل
۳۷. قرن ۱۹: اخراج یهودیان از روسیه
۳۸. سال ۱۹۱۷: اعلامیه بالفور: تعهد انگلیس بر تاسیس حکومت یهودی در فلسطین
۳۹. سال ۱۹۴۷: سازمان ملل: رای به تقسیم سرزمین فلسطین
۴۰. سال ۱۹۴۸: اعلام موجودیت کشور مستقل اسرائیل
۴۱. تورات: کسی که حد همسایه را رعایت نکند، ملعون است
۴۲. مسیحیت:
۴۳. مسیحیت: حضرت عیسی علیه السلام: دارای کتاب، شریعت و معجزه
۴۴. پدر و مادر حضرت مریم: عمران و حنه
۴۵. حرف های حضرت عیسی علیه السلام در گهواره: بنده ی خدا هستم، کتاب دارم، پیامبرم قرار داده، با برکتتم ساخته، سفارش به نماز و زکاتم کرده، نیکوکار نسبت به مادر و زورگو نیستم و نافرمان هم نیستم
۴۶. کتاب حضرت عیسی: انجیل
۴۷. کتب مقدس
۴۸. کتاب مقدس: مجموعه از نوشته های کوچک و بزرگ
۴۹. عنوان معروف این مجموعه در زبان انگلیسی: بائبل، **biblia** : کتاب ها
۵۰. کتاب مقدس در فارسی: عهدین
۵۱. مسیحیان: دو عهد و پیمان که خدا گرفته است: عهد قدیم و عهد جدید
۵۲. عهد قدیم: گردن نهادن به شریعت الهی و انجام آم
۵۳. عهد قدیم : ابتدا با حضرت ابراهیم علیه السلام و با موسی علیه السلام تجدید و تحکیم
۵۴. عهد جدید: پیمان بر سر باز محبت خدا و عیسی علیه السلام

۵۵. نام گذاری عهد جدید و قدیم: مسیحیت
۵۶. عهد قدیم: میلوس: ۸۰ میلادی: نخستین بار این اسم را گفت
۵۷. عهد جدید: ترتولیان: ۲۰۰ میلادی: واژه عهد جدید
۵۸. یهودیت: خدا با انسان یک عهد بسته است
۵۹. یهودیان بخش قدیم کتاب را قبول دارند.
۶۰. تنها بخش مورد اعتقاد یهودیان: عهد قدیم
۶۱. عهد قدیم: سه چهارم کتاب مقدس
۶۲. زبان عهد قدیم: عبری و یونانی
۶۳. زبان اصلی کتاب مقدس: عبری: ترجمه به یونانی توسط ۷۰ نفر:
۶۴. نام معروف نسخه یونانی کتاب مقدس: نسخه سبعینه
۶۵. تفاوت نسخه سبعینه و عبری: دارای اضافات بودن نسخه سبعینه
۶۶. اضافات نسخه یونانی: اپوکریفا (مخفی و پوشیده)
۶۷. یهودیان نسخه عبری را قبول دارند
۶۸. اضافات نسخه یونانی: کتاب قانونی درجه دوم مسیحیت
۶۹. پروتستان مسیحی: نسخه عبری را قبول دارد
۷۰. سه بخش کتاب مقدس یهودیان: ۱. شریعت موسی ۲. انبیا ۳. مکتوبات
۷۱. شریعت موسی: بخش اول کتاب مقدس یهودیان: پنج دفتر: اسفار خمسه
۷۲. اسفار خمسه شریعت موسی: سفر پیدایش، سفر خروج، سفر لاویان، سفر اعداد، سفر تثبیه
۷۳. شریعت موسی: منسوب به حضرت موسی علیه السلام است که این سخن باطل است (خودش نمی توانست مرگ خودش را بنویسد)
۷۴. بخش انبیا کتاب مقدس یهودیان: دربردارنده کتاب های یوشع، داوران، سموئیل، پادشاهان
۷۵. مکتوبات کتاب مقدس یهودیان: مزامیر، نحمیا، تواریخ، ایوب، غزل غزل ها، سلیمان، ..
۷۶. عهد جدید: به زبان یونانی است
۷۷. حضرت عیسی علیه السلام به زبان آرامی سخن می گفتند
۷۸. چهار بخش عهد جدید: زندگانی و سخنان حضرت عیسی، تبلیغ و مسافرت های مبلغان مسیحی، نامه ها و روایا و مکاشفه
۷۹. بخش اول عهد جدید: چهار انجیل: ۱. مرقس ۲. متی ۳. لوقا ۴. یوحنا
۸۰. متی: حواری عیسی
۸۱. مرقس: شاگرد خاص پطرس حواری
۸۲. لوقا: شاگرد پولس حواری

۸۳. یوحنا: بعد از حضرت عیسی، در زمان ایشان طفل بوده اند
۸۴. انجیل های هم نوا(هم دید): مرقس، متی، لوقا
۸۵. انجیل های هم نوا(هم دید): دارای سبک یکسان، هماهنگ با فرهنگ یهودی
۸۶. انجیل یوحنا: الوهیت عیسی علیه السلام در آن مطرح شده
۸۷. بخش سوم کتاب مقدس جدید: ۲۱ نامه
۸۸. بخش چهارم: منسوب به یوحنا
۸۹. اولین نقد کننده اسفار پنجگانه: ابراهیم بن عزرا: سفر تثبیه به قلم موسی نیست
۹۰. قرون وسطی: قرن نقد دیدگاه سنتی
۹۱. قرن ۲۰: عصر روشنگری: جریان نقد تاریخی کتاب مقدس
۹۲. قرآن: تورات و انجیل: ۲ کتاب آسمانی: رهنمود میدهند، روشنایی هستند و هدایت و نور
۹۳. تاثیر حاکمیت مسیحیت بر جامعه غرب:
۹۴. قرون وسطی: گریزان شدن مردم از دین مسیحیت
۹۵. عوامل جدا شدن مردم از دین: تفتیش عقاید، غیر عقلانی بودن مسیحیت، فساد مالی و اخلاقی کلیسا
۹۶. تمدن بشری امروز وامدار اندیشه برادی اسلامی و تمدن اسلامی
۹۷. تمدن اسلامی
۹۸. تمدن اسلامی: تشویق به فراگیری، بسط عدالت، مدارا و همزیستی مسالمت آمیز
۹۹. قلمرو علم: کاغذ: قرن ۲ هجری: بغداد و مصر، ۴۹۴ هـ مراکش بعدا اروپا
۱۰۰. قلمرو علم اسلامی: شیمی: ویل دورانت: شیمی از مبدعات مسلمانان
۱۰۱. جابر بن حیان: پدر علم شیمی
۱۰۲. صنعت اسلامی: ساعات آبی، آسیای بادی، چرم سازی، مکانیک
۱۰۳. ریاضیات اسلامی: خوارزمی، کتاب حساب الجبر و المقابله
۱۰۴. پزشکی اسلامی: محمد رازی و ابن سینا
۱۰۵. محمد رازی: تسخیر آبله و سرخک، کتاب الحاوی
۱۰۶. رازی: کتاب قانون
۱۰۷. بسط عدالت: امرت لاعدل بینکم
۱۰۸. عدالت: یکی از عناصر محوری تمدن
۱۰۹. عدالت: شکوفائی استعداد
۱۱۰. هدف نهایی ارسال پیامبران: عدالت
۱۱۱. انواع عدالت: عدالت در داوری، عدالت در برابر قانون، عدالت در اقتصاد، عدالت در امور معنوی و مادی

۱۱۲. امت اسلامی: امت وسط و میانه رو

۱۱۳. مجادله با شیوه بهتر با اهل کتاب، عنکبوت ۶: مدارا و همزیستی مسالمت آمیز

۱۱۴. انتقام گرفتن پیامبر در قیامت از آزاردهنده اهل کتاب: مدارا و همزیستی مسالمت آمیز

بخش دوم

ضرورت وحی و پیامبری

۱. اثبات حقانیت پیامبری: معجزه
۲. معجزه پیامبر: قرآن
۳. عناصر محوری نبوت: وحی الهی و پیام آور وحی الهی
۴. دو بخش مباحث نبوت: ۱. نبوت عامه (کلی) ۲. نبوت خاصه (یک پیامبر)
۵. هدف از آفرینش هر موجودی: رسیدن به کمال مطلوب خود
۶. عقل بدی ظلم و خوبی عدالت را درک می کند ولی نمی تواند مصداق بیابد
۷. هدف از ارسال پیامبران در قرآن: آموختن تعالیمی که هرگز انسان آن ها را نمی دانست
۸. هدف از ارسال پیامبران در قرآن: داوری در اختلاف نظرهای فکری
۹. امام رضا علیه السلام: فلسفه بعثت: ناتوانی انسان در درک سود و زیان خود
۱۰. اهداف بعثت پیامبران: یادآوری فطریات، آزاد کردن آنان از قید و بندهای نادرست، دعوت به توحید، برپایی قسط و عدالت، آشنا کردن مردم با حکمت تعالیم الهی، بشارت و انذار، علاج امراض روحی، به کمال رساندن فضایل اخلاقی
۱۱. اهداف بعثت: امام علی علیه السلام: هدف از بعثت: وفای به پیمان فطرت، یادآوری نعمت ها، تمام کردن حجت بر مردم، آشکار ساختن گنجینه های علم
۱۲. اهداف بعثت: برپایی قسط و عدالت: حدید ۲۵
۱۳. اهداف بعثت: آشنا کردن مردم با حکمت تعالیم الهی: تزکیه و تطهیر آنها، جمعه ۲
۱۴. اهداف بعثت: بشارت و انذار: نساء ۱۶۵
۱۵. اهداف بعثت: علاج امراض روحی: امام علی علیه السلام: پیامبر طیب است
۱۶. اهداف بعثت: به کمال رساندن فضائل اخلاقی: انما بعثت لمکام الاخلاق
۱۷. وحی
۱۸. وحی در لغت: هر نوع ادراک و تفهیم سری و پنهانی
۱۹. وحی: آهسته سخن گفتن
۲۰. وحی در اصطلاح: آگاهی ویژه ای که خداوند در اختیار پیامبران نهاده

۲۱. وحی در قرآن: وحی بر پیامبران، آسمان ها، زنبور عسل، مادر موسی علیه السلام، وحی های شیطانی
۲۲. وحی به مادر موسی: الهام و القائنات قلبی
۲۳. وحی به صورت مطلق در قرآن: وحی به پیامبران
۲۴. انواع وحی : رویای صادقانه، القا به روح و قلب، ایجاد صوت، توسط فرشته وحی
۲۵. آیه ۵۵ شوری: انواع وحی: وحی، فراسوی حجاب، فرستاده
۲۶. تفکر مادی گرایانه نسبت به انسان: وحی از ذهن پیامبران زاینده شده
۲۷. دلایل رد تجربه عرفانی بودن وحی: نیازمند معیار بودن تجربه عرفانی، اختلافات شهود عرفانی
۲۸. معجزه انبیا
۲۹. معجزه: برگرفته از عجز: ضعف و ناتوانی
۳۰. معجزه: اسم فاعل باب افعال: ناتوان کننده و به عجز آورنده
۳۱. معجزه در اصطلاح: عمل خارق العاده انبیا برای اثبات نبوت
۳۲. معجزه در اصطلاح: دعوت کردن مردم برای آوردن مثل یا مقابله با آن
۳۳. معجزه در اصطلاح: ناتوانی مردم از انجام آن و مقابله با آن
۳۴. معجزه قابل تعلیم و تعلم نیست: بنابراین قابل خنثی کردن هم نیست
۳۵. معجزه همراه با ادعای نبوت است
۳۶. معجزه همراه با دعوت به مقابله و تحدی است
۳۷. کرامت: امور خارق العاده غیرهمراه با دعوی نبوت و تحدی
۳۸. عصمت انبیا: یکی از شرایط نبوت
۳۹. عصمت: در لغت: منع کردن، بازداشتن، نگهداری و مصونیت
۴۰. عصمت: در اصطلاح: مصونیت خاص یا ملکه ی نفسانی بازدارنده از ارتکاب گناه
۴۱. انواع عصمت: عصمت دریافت و حفظ و ابلاغ وحی، عصمت از معصیت و گناه، عصمت از خطا در امور فردی
۴۲. بدون عصمت در دریافت و ابلاغ وحی: ارسال رسولان عبث است
۴۳. دلیل نقلی عصمت در دریافت و ابلاغ وحی: قرآن: سوره جن آیه ۲۶: دو نگهبان خدا برای پیامبران
۴۴. دو نوع تعالیم الهی: گفتاری و کرداری: عصمت در هر دو لازم است برای کسی که آموزش می دهد
۴۵. پیامبران بندگان خالص خدا: شیطان در آنها نفوذی ندارد
۴۶. امامت عهدی است که به ظالمان نمی رسد: عصمت از گناه
۴۷. قرآن: پیامبران برگزیده شده و هدایت شده اند: و من یهد الله...
۴۸. عامل و منشا عصمت: شناخت دقیق و والای خداوند و خواست و رضایت او
۴۹. عامل و منشا عصمت: آگاهی کامل از نتایج کارهای خوب و بد

۵۰. عوامل عصمت: شایستگی ذاتی، مجاهدت های فردی و اجتماعی، عنایات خدا
۵۱. عصمت و اختیار: یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک... دلالت بر توانایی پیامبر در عصیان
۵۲. نقش دین در زندگی دنیایی
۵۳. دین برای سعادت آخرت و دنیا انسان
۵۴. زندگی سعادت‌مندان انسان در دنیا: عمل به تعالیم دین
۵۵. جامعیت و کمال دین
۵۶. جامعیت دین: متناسب بودن دین با تمام ابعاد زندگی
۵۷. هر شی را روشن‌گر کردیم در این قرآن: هر چیزی که موجب هدایت، تکامل، سعادت انسان
۵۸. امام علی علیه السلام: قرآن فرمان ده و بازدارنده است
۵۹. امام علی علیه السلام: قرآن بیان کننده هر چیزی است
۶۰. نگرش سکولار به دین: قرآن و دین برای سعادت اخروی است نه دنیوی
۶۱. ضرورت تشکیل حکومت: عدالت، مبارزه با مفسدان، تربیت صحیح
۶۲. سکولاریسم
۶۳. سکولاریسم: فارسی: دنیا‌مداری، دنیا محوری، دین‌گریزی، دین‌جدایی
۶۴. سکولاریسم: اصطلاح: بریان ویلسون: یک ایدئولوژی، نفی امور ماورای الطبیعی
۶۵. سکولاریسم: استفاده از اصول غیر دینی به عنوان مبنای اخلاق شخصی
۶۶. سکولاریسم: عقل‌ابزاری و تجربی و بدون وحی
۶۷. سکولاریسم: فلسفی: ساختار نظام های فکری و مذهبی عقلانی
۶۸. عوامل سکولاریسم: متون مقدس و منابع اولیه آن، رفتار نادرست متولیان کلیسا
۶۹. عوامل سکولاریسم: متون مقدس: عیسی علیه السلام: حق خدا را به خدا و حق دولت را به دولت
۷۰. عوامل سکولاریسم: نبود قوانین اجتماعی و حکومتی (نبود شریعت)
۷۱. عوامل سکولاریسم: ناسازگاری آموزه های کلامی و فلسفی مسیحیت با عقل و علوم تجربی (گناه ذاتی انسان؛ مرگ فدیہ وار عیسی)
۷۲. مبانی سکولاریسم: عقل‌گرایی و علم‌گرایی
۷۳. علم‌گرایی: اعتقاد به محوریت علوم تجربی
۷۴. علم‌گرایی: با علوم تجربی میتوان جامعه را تدبیر کرد: مکانیکی، مشاهده، آزمایش
۷۵. علم‌گرایی: سکولار شدن علم: محدود شدن حوزه معرفت به حوزه علوم تجربی
۷۶. پشتوانه تفکر سکولاریستی: مادی‌گرایی
۷۷. تصور سکولاریسم از عقل: عقل بی بهره از مبانی دینی

۷۸. اسلام: عقل انسان همسنگ با تعالیم انبیای الهی از اعتبار دارد
۷۹. ابزار علم تجربی: مشاهده و آزمایش: در حوزه اخلاقی و معنوی کاربرد ندارد
۸۰. قاطعیت نداشتن فرضیه های علیم: نقد علم گرائی سکولاری
۸۱. اسلام و سکولاریسم: سکولاریسم اسلامی: اسلام را دین انفرادی میدانند
۸۲. ما به خاندان ابراهیم کتاب و حکمت دادیم و به آنها ملک بزرگی بخشیدیم: نشا ۵۴
۸۳. کتاب و حکمت: مرجعیت علمی و دنی
۸۴. فرمانروایی بزرگ: مرجعیت سیاسی
۸۵. لیبرالیسم
۸۶. لیبرالیسم: آزادی خواهی و آزاد منشی
۸۷. لیبرال: اعتقاد به آزادی و اختیار و قدرت انتخاب انسان ها
۸۸. لیبرال: پدیده و ایدئولوژی غرب
۸۹. اصل لیبرالیسم: اسپانیا: قرن ۱۹: حامی استقرار مشروطه در اسپانیا
۹۰. زمینه های شکل گیری لیبرالیسم: سقراط (اعتقادی به آزادی بیان و تحقیق) & پیترا آبلارد (سرباز زدن از پذیرفتن بی چون و چرای کلیسا)
۹۱. لیبرالیسم: زاینده تمدن بعد از رنسانس
۹۲. لیبرالیسم: آراسموس هلندی، رنه دکارت فرانسه، جان میلتون انگلیس
۹۳. آراسموس: انسان گرای مسیحی، جای دادن آرمان های انسان گرای در مسیحیت
۹۴. دکارت: کتاب گفتار در روش: مدعی حاکمیت عقل در امور انسانی
۹۵. دکارت: عقل یگانه روش کشف حقیقت
۹۶. کانت: برای انسان به عنوان یک فرد ارزش ذاتی قائل است
۹۷. مبانی لیبرالیسم: ۱. فردگرایی ۲. آزادی ۳. عقل گرائی ۴. عدالت و برابری ۵. تساهل
۹۸. مبانی لیبرالیسم: فرد بر جامعه ارجحیت دارد
۹۹. مبانی لیبرالیسم: جامعه از هویت، منافع، استقلال فرد حمایت میکند
۱۰۰. فئودال: افراد دارای هویت شخصی نبودند
۱۰۱. لیبرال: زندگی بدون آزادی ارزش ندارد
۱۰۲. لیبرال: حق آزادی کامل را به فرد نداده است
۱۰۳. لیبرال: دفاع از آزادی، تنگاتنگ با عقل گرائی
۱۰۴. لیبرال: عقل را راهنما و هدایتگر خود می داند نه وحی را
۱۰۵. لیبرال: عقل گرای: مدافع آزادی اعتقاد و دین و آزادی بی دینی و بی اعتقادی

۱۰۶. لیبرال: دین تنها به حوزه شخصی افراد مربوط است
۱۰۷. لیبرال: رسیدن به آزادی کامل دینی: دینداری یا غیردینی ساختن زندگی عمومی
۱۰۸. اصل لیبرالیسم: عدالت و برابری
۱۰۹. لیبرال: کسب ثروت: نشانه شایستگی افراد
۱۱۰. لیبرال: تساهل: مدارا: اجازه می دهد مردم به طریقی سخن بگویند و عمل کنند که به میل ما نباشد
۱۱۱. لیبرال: تساهل: ولتر: من از آنچه که تو می گویی بی زام، اما تا پای مرگ از حق تو برای گفتن آن دفاع می کنم
۱۱۲. تساهل: آزادی بیان، آزادی تشکیل انجمن ها، آزادی دین و مذهب
۱۱۳. لیبرالیسم: کثرت گرایی
۱۱۴. جان لاک: نامه ای برای تساهل: دولت هیچ گونه حقی برای مداخله در مراقبت از روح انسان ندارد
۱۱۵. فردگرایی، آزادی، عقل گرایی: ملازم هم
۱۱۶. لیبرال: آزادی: رها شدن فرد به حال خود، فارغ از دیگران
۱۱۷. دو نوع تمایلات انسانی: تمایلات نفسانی، تمایلات انسانی
۱۱۸. بنده شهوت از بنده مالک و ارباب ذلیل تر است. امام علی علیه السلام
۱۱۹. مبارزه با تمایلات نفسانی، جهاد اکبر است
۱۲۰. راز تعدد شریعت ها
۱۲۱. گوهر مشترک همه شرایع الهی: تسلیم بودن در برابر خدا: اسلام
۱۲۲. اصول مشترک ادیان: توحید، نبوت، معاد
۱۲۳. برای هر یک از شما، شریعت و راه روشنی قرار دادیم. مائده ۴۵
۱۲۴. هیچ باطلی به قرآن راه ندارد. فصلت ۴۲
۱۲۵. حلال محمد حلال الی یوم القیامه و حرامه حرام الی یوم القیامه
۱۲۶. قوانین اسلام براساس فطرت و ساختار وجودی انسان
۱۲۷. قوانین اسلام ثابت و پابرجاست: رمز بقای اسلام
۱۲۸. گرایش انسان به دین: مقتضای فطرت انسان (روم ۳۰)
۱۲۹. ابزارهای عالمان اسلامی: حجیت و حکم عقل، قاعده اهم و مهم، گشوده بودن باب اجتهاد، پیروی از قواعد حاکمه فقهی
۱۳۰. عقل یکی از منابع فقه اسلامی
۱۳۱. اجتهاد: روایات، اجماع، عقل و قرآن ابزارشان است
۱۳۲. قواعد حاکمه فقهی: قاعده های نفی ضرر و نفی حرج
۱۳۳. قواعد حاکمه: قواعدی که بر تمامی احکام و مقررات اسلامی چیره اند و بر آنها حکمرانی میکنند
۱۳۴. حقانیت و نجات بخشی مطلق یک دین: انحصارگرایی

۱۳۵. انحصار گرایی: یک دین حقانیت کامل دارد، سایر ادیان اهل جهنم اند
۱۳۶. اسلام دین نجات، تایید مذاهب پیش از خود، ولی آنها تحریف شده اند
۱۳۷. اسلام برای حقانیت خود: قرآن معجزه جاوید، سوره ای مانند آن بیاورد
۱۳۸. برهان خواهی قرآن از کسانی که می گویند، ما راست می گوئیم، (نمل ۶۴)
۱۳۹. شمول گرایی دینی: یک دین خاص حق است، پیروان دیگر به اندازه انطباق با آن، اهل نجات اند
۱۴۰. شمول گرایی دینی: مسیحیت
۱۴۱. شمول گرایی: گسترده ترین دیدگاه میان متکلمان مسیحی و رهبران کلیسا
۱۴۲. کثرت گرایی دینی: همه ادیان و مذاهب به یک اندازه حقانیت دارد
۱۴۳. مدافع و مروج کثرت گرایی دینی: جان هیک: صاحب نظر قلمرو فلسفه دین
۱۴۴. جان هیک: وجود یک حقیقت مطلق در خارج، یک واقعیت متعالی
۱۴۵. جان هیک: انسان با حقیقت مواجه شده و تفسیر گوناگون می دهد
۱۴۶. جان هیک: تفسیر مهم نیست، مواجه با حقیقت مهم است
۱۴۷. قرآن برای همه است
۱۴۸. کثرت گرایی تبیین درستی برای مذاهب نیس
۱۴۹. رابطه علم و دین:
۱۵۰. رنسانس: برخورد نادرست کلیسا با علم: مورد توجه قرار گرفتن رابطه علم و دین
۱۵۱. علم: معنای خاص: علوم تجربی
۱۵۲. علم: معنای عام: علم هنر، علم های مختلف
۱۵۳. علم تجربی: روان شناسی، جامعه شناسی، باستان شناسی، علوم طبیعی
۱۵۴. دین: ادیان ابراهیمی: یهودیت، مسیحیت، اسلام
۱۵۵. ویژگی های علم تجربی: روش کسب: مشاهده و آزمایش
۱۵۶. ویژگی علم تجربی: قلمرو فعالیت: امور مادی
۱۵۷. ویژگی علم تجربی: باز نمود جهان عینی بودن مفاهیم و قوانین علمی
۱۵۸. ویژگی علم تجربی: رئالیسم بودن دانشمندان در کار علمی
۱۵۹. ویژگی علم تجربی: نظریه های علمی: بیانگر رویداد های جهان خارج
۱۶۰. ویژگی علم تجربی: غیر قابل ثابت بودن هیچ نظریه در علوم تجربی
۱۶۱. ویژگی علم تجربی: هر ضابطه سازی و تدوین، دستخوش بازبینی
۱۶۲. ویژگی علم تجربی: هرگز یقین وجود ندارد
۱۶۳. دیدگاه اسلام درباره علوم تجربی

۱۶۴. ولا تقف فی مالک به علم
۱۶۵. بدترین جانداران نزد خدا: کز لال های تعقل نکننده
۱۶۶. دوزخیان به دستور عقل عمل نکرده اند
۱۶۷. امام کاظم علیه السلام: دو حجت: حجت آشکار: امامان و رسولان؛ حجت پنهان: عقل
۱۶۸. عقل حجیت خاص در دین
۱۶۹. یکی از حوزه های فعالیت عقل: علوم تجربی
۱۷۰. اگر علم به یقین برسد: اسلام آن را تایید میکند
۱۷۱. علم را طلب کنید حتی اگر در چین باشد
۱۷۲. انواع رابطه علم و دین: علم و دین، دو روش بیان یک واقعیت، علم تایید کننده دین، علم و دین مکمل هم
۱۷۳. علم و دین دو روش بیان یک واقعیت: حرکت زمین در قرآن مانند گهواره، گالیله
۱۷۴. علم تایید کننده دین: زوجیت عمومی در قرآن و شارل لینه کاشف آن
۱۷۵. علم و دین مکمل هم: علم: چه چیز و چگونه
۱۷۶. دین: هدف و غایت آن
۱۷۷. دونالد مک کی: رابطه علم و الهیات: رابطه مکمل
۱۷۸. دونالد مک کی: علم دنبال علل، الهیات معنای وقایع
۱۷۹. پیدایش عالم محصول فرآیند طبیعی، علم مخلوق خداست
۱۸۰. استاد مطهری: علم و ایمان مکمل هم اند.
۱۸۱. استاد مطهری: راه شناخت کامل جهان: شناخت علمی و شناخت دینی
۱۸۲. ناسازگاری علم و دین: نظریه زمین مرکزی و سکون مسیحیت
۱۸۳. مطهری: علم: روشنایی و توانایی، ابزار سازی، سرعت دادن، توانستن استف نمایان کردن چه بودن، انقلاب برون، جهان را جهان آدمی کردن، گسترش وجود انسان به صورت افقی، طبیعت ساز، نیروی منفصل می دهد، زیبایی عقل، زیبایی اندیشه، امنیت برونی، سازگار کننده انسان با جهان
۱۸۴. مطهری: ایمان: عشق و امید و گرمی، مقصد است، جهت دهنده، خوب خواستن، چه باید کرد، انقلاب درون، روان آدمی را روان آدمیت کردن، گسترش وجود انسان به صورت عمودی، انسان ساز، نیروی متصل می دهد، زیبایی روح، زیبایی احساس، امنیت درونی، سازگار کننده انسان با خودش

بخش سوم

شناخت اسلام

۱. برنامه کلی اسلام: تسلیم شدن در برابر احکام الهی
۲. اولین نامگذار اسلام: حضرت ابراهیم علیه السلام
۳. اسلام در اصطلاح: آخرین و کاملترین شریعت فرستاده شده از طرف خدا برای انسان
۴. قوانین اسلام: مطابق با فطرت، عقل آدمی
۵. زبان خطاب های قرآن: زبان متعارف عقلایی
۶. قرآن قول ثقیل است: نیاز به تفسیر دارد
۷. معارف قرآن دارای مراتب است
۸. معارف قرآن: عبارات، لفظ صریح، اشاره، لطایف، حقایق
۹. معارف قرآن: عبارات: فهم توده مردم
۱۰. معارف قرآن: اشارات: برای خواص
۱۱. معارف قرآن: لطایف: اولیا الهی
۱۲. معارف قرآن: حقایق: انبیا
۱۳. باطن منافی ظاهر نیست: بلکه تعمیق آن ظاهر است
۱۴. وظیفه بیان و تبیین قرآن: پیامبر، امامان، عالمان متعهد و پرهیزگار
۱۵. قرآن کتاب اثبات نبوت: همراه با دعوی، دعوت به تحدی، عاجز بودن مردم از آوردن مانند قرآن
۱۶. قرآن برتر از همه معجزات پیامبران دیگر: برای تمام دوران بشریت
۱۷. ابعاد اعجاز قرآن: فصاحت و بلاغت، معارف الهی، عدم اختلاف سبک و محتوا، اسرار آفرینش، خبرهای غیبی
۱۸. فصاحت و بلاغت: به زبان عربی، شیوا و ساده ترین وجه
۱۹. فصاحت قرآن: کاربرد شیواترین و جذابترین الفاظ و ترکیبات جذاب
۲۰. بلاغت قرآن: رساندن معانی به مخاطبان به بهترین شیوه
۲۱. ولید بن مغیره: ریحانه العرب: قرآن نه سخن انسان است نه جن
۲۲. ولید بن مغیره: سخنی والاتر از قرآن نیست
۲۳. اعجاز قرآن از نظر معارف الهی: معارف بلند قرآن از فرد درس نخوانده اعجاز است
۲۴. هماهنگی و عدم اختلاف در سبک و محتوا: مدت زمان نزول قرآن: بیست و سه سال
۲۵. هماهنگی و عدم اختلاف در سبک و محتوا: تکمیل تر شدن مهارت انسان با گذشت زمان و متفاوت بودن حالات به هنگام نوشتن

۲۶. هماهنگی و عدم اختلاف در سبک و محتوا: افلا یتدبرون القرآن... اختلافا کثیرا
۲۷. اعجاز قرآن از نظر اسرار آفرینش: قرآن کتاب علمی نیست، این اسرار جنبه تربیتی دارد
۲۸. اعجاز قرآن از نظر اسرار آفرینش: حرکت زمین، تلقیح نباتات با باد، جاذبه عمومی
۲۹. عصر نزول قرآن: عصر زمین محوری (زمین ثابت)
۳۰. توصیف زمین در قرآن: مهد (گهواره): حرکت ملایم، آرام و نرم
۳۱. حرکت زمین: الذی جعل لکم الارض مهذا
۳۲. حرکت زمین: وترى الجبال تحسبها ...
۳۳. اسرار آفرینش در قرآن: تلقیح نباتات با باد: وارسلنا الريح لواقع...
۳۴. اسرار آفرینش در قرآن: جفت آفریدن همه موجودات:
۳۵. زوجیت عمومی: قرن ۱۸: گیاه شناه سوئدی: به نام لینه
۳۶. اعجاز قرآن از نظر خبر غیبی: ناتوانی انسان از معارضه با قرآن
۳۷. اعجاز قرآن از نظر خبر غیبی: پیروزی رومیان پس از مدت کوتاه: جنگ بدر و روم
۳۸. اعجاز قرآن از نظر خبر غیبی: پیروزی پیامبر بر مشرکان
۳۹. اعجاز قرآن از نظر خبر غیبی: خبر بازگشت پیامبر به مکه: لرادک الی المعاد (معاد: بازگشت گاه؛ وطن)
۴۰. مصونیت قرآن از تحریف: معجزه بودن قرآن در سبک و محتوا
۴۱. مصونیت قرآن از تحریف: دلیل: حافظ بودن قرآن بسیاری از افراد
۴۲. مصونیت قرآن از تحریف: دلیل: برعهده گرفتن صیانت از قرآن توسط خدا
۴۳. مصونیت قرآن از تحریف: دلیل: برعهده گرفتن صیانت از قرآن توسط خدا: ان، نحن، لام تاکید، جمله اسمیه
۴۴. مصونیت قرآن از تحریف: دلیل: نگفتن سخنی از امامان درباره تحریف قرآن
۴۵. سنت: مقام تبیین و توضیح آیات الهی
۴۶. سنت: لغت: روش و طریقه
۴۷. سنت: اصطلاح: تمام گفتارها، کردارها، تقریرهای معصومان
۴۸. گفتار معصومین: مطالب بیان شده توسط پیامبر و امام معصوم در تبیین آیات
۴۹. فعل و کردار معصوم: مباح بودن و مشروعیت عمل
۵۰. تقریر: امضاء، تایید معصوم: عمل پیش معصوم انجام گیرد، موضع مخالف با آن اعلام نکند
۵۱. سنت: گفته های و اعمال معصومین در تبیین آیات الهی
۵۲. حجیت سنت: معصوم بودن پیامبر و امامان: کردار و گفتار ان ها حجت
۵۳. تبیین آیات الهی بر عهده پیامبر: حجیت سنت
۵۴. وجوب اطاعت از خدا، پیامبر، اولی الامر (امامان معصوم): حجیت سنت

۵۵. دو شان پیامبر: یک بیان و توضیح احکام الهی دو مسائل حکومتی و قضائی
۵۶. ما آتاکم الرسول فخذوه و ما نهاکم عنه... آنچه پیامبر می گوید بخشی از وحی الهی و حجت است
۵۷. عترت و اهل بیت: همسنگ قرآن: دلایل: حدیث ثقلین و حدیث سفینه
۵۸. عقل در لغت: منع و بازداشتن. وسیله دارای بازدارندگی مانند افسار حیوان
۵۹. عقل: قوه ای که انسان را از بیراهه باز می دارد
۶۰. عقل: اصطلاح: متمایز کننده انسان از حیوان، تفکر و استدلال، تشخیص خوب و بد
۶۱. تقسیمات عقل: عقل نظری و عقل عملی: یک عقل با دو کاربرد
۶۲. عقل نظری: درک اموری که مستقیماً و بی واسطه مقتضی تاثیر در مقام عمل نباشد
۶۳. عقل نظری: هست ها و بود ها
۶۴. عقل نظری: کارکرد عقل: چیزهایی که شایسته دانستن است
۶۵. عقل نظری: انسان موجودی وابسته جهان متغییر
۶۶. عقل عملی: درک اموری که مستقیماً مقتضی تاثیر در مقام عمل است
۶۷. عقل عملی: قبیح بودن ظلم
۶۸. قل عملی: خوبی ها و بدی ها، باید و نبایدها
۶۹. حجیت عقل: حجیت احکام یقینی عقل، فطری و عملی ذاتی است
۷۰. حجیت عقل: به واسطه عقل است که حجت های دیگر را درک می کنیم
۷۱. عقل: درک کننده خوبی و بدی افعال
۷۲. امامیه: عقل: درک حسن و قبح پاره ای از افعال
۷۳. اشاعره: هیچ فعلی نه به خودی خود زیباست نه زشت
۷۴. اشاعره: منشا حسن و قبح: امر و نهی شارع
۷۵. اشاعره: امر حسن: امری که خدا دستور به انجام آن داده است
۷۶. شیعه: حسن و قبح ذاتی اشیا: شرع و دین ثابت نمی شود
۷۷. اگر قبح و زشتی از طریق شرع و اخبار باشد: ناتوانی در حکم خوبی و بدی هیچ فعلی
۷۸. امر الهی به عدل و احسان و نهی از منکر: جنب یادآوری دارد نه آموزشی
۷۹. درک به وسیله عقل صورت گرفته است
۸۰. امام صادق علیه السلام: بندگان خدا، با عقل خدای خویش را می شناسند
۸۱. احکام قطعی عقل، حجیت دارد
۸۲. عقل یکی از منابع دین: حجیت باطنی
۸۳. رابطه عقل و دین: ایمان گرایی و عقل گرایی

۸۴. ایمان گرایی: فعالیت عقلانی در آن کارآمد نیست
۸۵. ایمان گرایی: براساس عقل باورها را نپذیرد، به ان ها ایمان بیاورد. مانند مسیحیت
۸۶. عقل گرایی: اعتقادات دینی، قابل ارزیابی با معیارهای عقلانی
۸۷. عقل گرای: سازگاری بین دین و عقل
۸۸. اسلام: عقل و دین دو موهبت الهی: عقل دین را و دین عقل را تایید میکند
۸۹. قرآن: بدترین جنبدگان: کران و لالانی که نمی اندیشند
۹۰. نزول قرآن برای تعقل است. رابطه عقل و دین
۹۱. امام کاظم علیه السلام: عقل حجت درونی و باطنی
۹۲. امام صادق علیه السلام: هرکس عاقل است، دین دارد، هرکس دین دارد به بهشت میرود
۹۳. دین برای تعقل و خردورزی
۹۴. اهل حدیث: حرام شمردن بحث و چون و چرا درباره استدلال عقلی احکام
۹۵. شیعه: پذیرفتن دین و اصول دین به روش عقل
۹۶. ایمانگرایان: ایمان ضد عقل است، ایمان فراتر از عقل آدمی
۹۷. ایمانگرایان: دین مسیحیت
۹۸. پولس: فلسفه و خردورزی: هم ردیف با مکر و باطل
۹۹. ترتولیان: آتن را با اورشلیم چه کار
۱۰۰. پایه گذار فلسفه اگزیستانسیالیسم: کی یرکگارد: ایمان دین اصیل: پایان عقل
۱۰۱. توماس آکوئیناس: متکلم عقل گری مسیحی: همسوکننده آموزه های ارسطو با مسیحیت
۱۰۲. توماس آکوئیناس: تثلیث را با عقل نمی توان فهمید باید ایمان آورد
۱۰۳. قرآن: دینی که با عقل سازگار نیست، تحریف شده است
۱۰۴. خاتمیت: یکی از ضروریات اسلام
۱۰۵. خاتمیت: ختم شدن سلسله پیامبران الهی به پیامبر اسلام
۱۰۶. خاتمیت در قرآن: ماکان محمد ابا احد منکم و خاتم النبیین
۱۰۷. خاتم: پایان دادن به چیزی، از ماده ختم
۱۰۸. ختم: مهر زدن بر چیزی
۱۰۹. امام صادق علیه السلام: خاتم النبیین یعنی لا نبی بعد محمد..
۱۱۰. پیامبر اسلام: خاتم انبیا و رسولان است
۱۱۱. نبی: از طرف خدا به او وحی می شود
۱۱۲. نبی: معنای عام دارد

- ۱۱۳.رسول: از طرف خدا به او وحی می شود و از غیب خبر دارد
- ۱۱۴.رسول: مامور به تبلیغ آنچه به او وحی میشود است
- ۱۱۵.رسول: دارای شریعت جداگانه است
- ۱۱۶.رسول: دارای کتاب آسمانی
- ۱۱۷.نبی عام تر از رسول است.
- ۱۱۸.هر کس رسول است، نبی هم هست
- ۱۱۹.هر کس نبی هست، ممکن است رسول باشد ممکن است نباشد
- ۱۲۰.ختم نبوت به معنای ختم رسالت هم هست
- ۱۲۱.پیامبران الهی صد و بیست و چهار هزار: ۳۱۳ نفر رسول
- ۱۲۲.اکمال دین: خاتمیت اسلام و حضرت محمد صلی الله علیه و آله: نیاز نبود به دین دیگر
- ۱۲۳.خاتمیت در روایات اسلامی: حدیث منزلت:قبل از جنگ تبوک: لانبی بعدی
- ۱۲۴.خاتمیت در روایات اسلامی: مثل پیامبر در میان پیامبر: آخرین آجر مانده یک خانه زیبا
- ۱۲۵.امیرالمومنی علیه السلام: خدا حضرت محمد (ص) را برای وفای عهد خود، اتمام و اکمال نبوت مبعوث کرد.
- ۱۲۶.شبهه خاتمیت:اقبال لاهوری: پایان حاکمیت غریزه:ظهوره دوره هدایت عقل
- ۱۲۷.شبهه خاتمیت: اقبال:هدایت عقل تجربی جانشین وحی: خطاست
- ۱۲۸.امام صادق علیه السلام: عقل راهنمای مومن است
- ۱۲۹.شبهه خاتمیت: پایان ولایت شخصی، قرآن بی استدلال، دیگر سخنی بدون استدلال قبول نیست
- ۱۳۰.روش فهم دین: ولقد یسرنا القرآن للذکر فهل من مدکر
- ۱۳۱.امام باقر علیه السلام:هرکس گمان کند که قرآن کتابی مبهم است، خود را نابود کرده است
- ۱۳۲.روشنمند بودن فهم دین: آگاهی از زبان عربی:نخستین پایه برای فهم قرآن
- ۱۳۳.روشنمند بودن فهم دین: آگاهی از معانی الفاظ قرآن
- ۱۳۴.روشنمند بودن فهم دین: مراجعه به احادیث صحیح
- ۱۳۵.روشنمند بودن فهم دین: توجه به شان نزول آیات
- ۱۳۶.روشنمند بودن فهم دین: آگاهی از تاریخ و محیط نزول قرآن
- ۱۳۷.روشنمند بودن فهم دین: شناخت آیات مکی و مدنی
- ۱۳۸.آیات مکی:طرح عقاید و معارف اسلامی
- ۱۳۹.آیات مدنی: طرح احکام
- ۱۴۰.روشنمند بودن فهم دین: پرهیز از هرگونه پیش داوری

بخش چهارم

امامت

۱. امام: پیشوا، رهبر
۲. امام: از ریشه اُم به معنی: قصد کردن؛ توجه کردن
۳. امام: پیشوای صالح و ناصالح
۴. یوم ندعوا کل اناس بامامهم (اسرا ۷۱)
۵. امام: شیعه: جانشین رسول خدا، ولایت عام و فراگیر در امور دنیوی
۶. ویژگی امام: از جانب خدا، معصوم باشد، علم وسیع لدنی در همه امور
۷. امام سنی: منصبی غیر الهی
۸. امامت: اهل سنت: مصالح همگانی امت
۹. امامت: شیعه: ستون و پایه دین: ادامه رسالت
۱۰. نیاز به وجود امام: بحث شیوه حکومت اسلامی
۱۱. نیاز به وجود امام: تبیین، تشریح اصول و معارف و بیان احکام بین اندیشه های مختلف
۱۲. نیاز به وجود امام: مرجعیت علمی امامان
۱۳. نیاز به وجود امام: هماهنگی وحدت جامعه اسلامی
۱۴. سه وظیفه پیامبر: دریافت و ابلاغ وحی، تبیین وحی، زمامداری جامعه اسلامی
۱۵. دلیل نصب امام: تبیین احکام الهی
۱۶. دلیل نصب امام: تفسیر صحیح در مورد معارف و احکام اسلامی
۱۷. دلیل نصب امام: جلوگیری از گسترش احادیث معجول
۱۸. سمره بن جندب: جاعل حدیث دستگاه معاویه، تغییر شان نزول آیات
۱۹. علامه امینی: الغدیر: نام و ویژگی ۷۰۰ نفر از جاعلان حدیث
۲۰. امام صادق علیه السلام: خدا زمین بی حجت خالی نمی گذارد: اگر اینگونه نباشد حق از باطل شناخته نمی شود
۲۱. امام صادق علیه السلام: زمین خالی از پیشوای معصوم نمی باشد تا اگر افراد با ایمان مطلبی را در دین افزودند، آن را رد کن و اگر کم کردند، تکمیل نماید.
۲۲. مناظره هشام بن حکم از شاگردان امام صادق (با شامی): اگر قرآن و احادیث برای رفع اختلاف کافی هست، چرا من و شما اختلاف داریم؟
۲۳. مناظره هشام بن حکم از شاگردان امام صادق علیه السلام (با عمرو بن عبید): نقش اعضا و عقل: عقل برای تمیز اوضاع، رفع تردید های ادراک، آیا خدایی که این را در بدن قرار داده، برای جامعه برنامه ای ندارد؟

۲۴. دلیل نصب امام: خطرات موجود پس از رحلت پیامبر: روم، ایران، منافقان
۲۵. دلیل قرآنی نصب امام: آیه انذار: وانذر عشیرتک الاقربین...
۲۶. آیه انذار: شعرا ۲۱۶ تا ۲۱۴: و خویشان نزدیکت را هشدار ده، و برای آن مومنانی که تو را پیروی کرده اند، بال خود را فرو گستر و اگر تو را نافرمانی کردند، بگو: من از آنچه می کنید بیزارم:
۲۷. آیه انذار: ۳ سال بعد از بعثت: شروع دعوت همگانی از نزدیکان
۲۸. آیه انذار: ۴۵ نفر از شخصیت های بنی هاشم: ابولهب مجلس را برهم زد
۲۹. آیه انذار: نخستین وصی اسلام، همراه بودن نبوت و امامت
۳۰. آیه انذار: سه بار اعلام آمادگی امام علی علیه السلام در مجلس مهمانی برای یاری پیامبر
۳۱. همان ای خویشاوندان و بستگان من بدانید که علی برادر و وصی و خلیفه ی من در میان شماست // پیامبر
۳۲. دلیل قرآنی امامت: آیه ولایت: دادن انگشتر در نماز
۳۳. آیه ولایت: مائده ۵۵: انما ولیکم الله و رسوله و الذین آمنوا الذین یقیمون الصلاه و یؤتون الزکاه و هم راکعون
۳۴. آیه ولایت: ولی: سرپرست، حاکم، صاحب اختیار، حکومت اسلامی
۳۵. مائده ۵۶: و من یتول الله و رسوله و الذین آمنوا فان حزب الله هم الغالبون
۳۶. آیه ولایت: زکات: هر اتفاقی که در راه خدا باشد زکات
۳۷. زکات واجب و مستحب در مکه بکار رفته
۳۸. دلیل قرآنی نصب امام: آیه تبلیغ: داستان غدیر: یا ایها الرسول بلغ ما انزل الیک من ربک و ان لم تفعل فما بلغت رسالته و الله بعصمک من الناس
۳۹. غدیر: ۱۸ ذی الحجه
۴۰. پیشی گرفتن از ثقلین یا دوری از آنها: نابودی و هلاکت
۴۱. حدیث غدیر: حدیث متواتر از ۱۱۰ صحابه، ۸۹ تابعین، ۳۵۰ عالم و محدث
۴۲. حدیث غدیر: گفتن از توحید، نبوت، معاد: نشان از اهمیت مسئله
۴۳. دلایل روایی امامت: حدیث منزلت: نسبت علی علیه السلام به پیامبر، هارون به موسی
۴۴. حدیث منزلت: جنگ تبوک: رومیان: ماندن امام علی علیه السلام در مدینه
۴۵. حدیث منزلت: مقام هارون: نبوت، وزارت، جانشین و خلافت
۴۶. دلیل روایی امامت: حدیث سفینه: مثل اهل بیت: کشتی نوح
۴۷. دلیل روایی امامت: امامان دوازده گانه عزت اسلام
۴۸. خلفای نخستین: ۴ نفر
۴۹. بنی امیه: ۱۴ نفر ظالم به جز عمر بن عبدالعزیز
۵۰. خلفای بنی عباس: ۳۷ نفر

۵۱. دلایل عصمت امامان: منصب الهی بودن امامت
۵۲. امامت عهدی الهی است: مقام عهد الهی به ظالمان نمی رسد
۵۳. ظلم: ظلم به خود و دیگران را شامل می شود
۵۴. دلیل عصمت امامان: آیه تطهیر
۵۵. آیه تطهیر: رجس: هر نوع پلیدی فکری و روحی و رفتاری
۵۶. اراده تطهیر همگان تشریحی است
۵۷. اراده تطهیر اهل بیت: تکوینی است. وقوع آن حتمی است
۵۸. مطهر بودن معصومین: اکتسابی و موهبتی است
۵۹. دلیل عصمت امامان: حدیث ثقلین: همسنگ بودن امامان با قرآن
۶۰. محبت به اهل بیت: از ضروریات دین: قل لا اسلکم علیه اجرى الا موده...
۶۱. آیه مودت: قل لا اسلکم علیه اجرى
۶۲. محبت به اهل بیت: محبت به انسان با کمال: نردبان صعود به کمال
۶۳. بازتاب محبت به اهل بیت: پیروی از عمل آنها
۶۴. مهدویت:
۶۵. هدف نهایی پیامبر: ظهور حضرت مهدی عج و عدل و داد
۶۶. میلاد امام دوازدهم: پانزدهم شعبان دویست و پنجاه و پنج ۲۵۵ هجری. سامرا
۶۷. نام و کنیه امام دوازدهم: نام و کنیه پیامبر اکرم ص
۶۸. دو غیبت حضرت ولی عصر: غیبت صغری و غیبت کبری
۶۹. شروع غیبت کبری: ۲۶۰ هجری، شهادت امام یازدهم تا ۳۲۹ هجری
۷۰. چهار نائب امام: عثمان بن سعید، محمد بن عثمان، حسین بن نوح، محمد سمی
۷۱. اختلاف شعبه و سنی در امام دوازدهم: به دنیا آمدن ایشان
۷۲. اولیای الهی از نظر قرآن: ۲ نوع: ظاهری و غایب (مانند حضرت خضر)
۷۳. غیبت به معنای جدایی از جامعه نیست مانند خورشید پس ابر
۷۴. راز غیبت: یکی از رازهای الهی
۷۵. غایب شدن در گذشته: حضرت موسی علیه السلام چهل روز، حضرت عیسی، حضرت یونس
۷۶. راز غیبت: امام باقر علیه السلام: برای جلوگیری از کشته شدن
۷۷. راز غیبت: آزمودن مردم عصر غیبت برای سنجیدن استواری آنها درایمان
۷۸. طول عمر حضرت مهدی عج: یازده قرن
۷۹. رسالت حضرت نوح: ۹۵۰ سال

- ۸۰ حضرت یونس: اگر تسبیح کننده نبود تا قیامت در شکم ماهی می ماند: امکان زنده بودن تا قیامت
- ۸۱ نشانه های ظهور: نشانه های حتمی و غیرحتمی
- ۸۲ معنای انتظار: چشم به راه بودن
- ۸۳ معنای انتظار: ظهور حضرت مهدی را چشم به راه بودن
- ۸۴ در انتظار نوعی کوشش و تلاش است: فراهم کردن زمینه
- ۸۵ در انتظار بودن حضرت یعقوب علیه السلام و تلاش برای پیدا کردن حضرت یوسف علیه السلام
- ۸۶ پیامبر صلی الله علیه و آله: افضل اعمال امت من، انتظار فرج از ناحیه خداست.
- ۸۷ انتظار عمل است: آماده سازی خود و جامعه: جامعه: دفعتا دگرگون نمیشود
- ۸۸ امام صادق علیه السلام: منتظر قائم: ورع و اخلاق نیکو داشته باشد.

بخش پنجم

مرجعیت و ولایت در عصر غیبت

۱. لازمه رشد و تکامل حیات عقلی انسان: زندگی اجتماعی
۲. انسان عاقل: موجودی اجتماعی است.
۳. حکومت: یکی از ارکان جامعه
۴. دلیل تشکیل حکومت: وحدت مسلمانان بدون حکومت امکان پذیر نیست
۵. دلیل تشکیل حکومت: اجرای قوانین اسلام، مستلزم تشکیل حکومت است
۶. ولایت فقیه:
۷. ولایت: حکومت کردن، تصرف کردن، دست یافتن
۸. ولی در عربی: آمدن چیزی در پی چیزی دیگر، بی آنکه بین آنها فاصله ای رخ دهد
۹. ولی: قرب و پیوند معنوی
۱۰. ولایت در اصطلاح: سرپرستی و حاکمیت
۱۱. فقیه: عالم و متخصص در فقه
۱۲. فقیه: آگاه به احکام حلال و حرام دین اسلام
۱۳. امام خمینی: ولایت فقیه: ولایت فرد عادل و عالم به قوانین اسلام
۱۴. امام خمینی: اختیارات ولایت فقیه: مانند اختیارات پیامبر در حکومت
۱۵. حکومت وظیفه ای مشابه بر دوش پیامبر است و امامان و ولی فقیه
۱۶. حکومت فقیه: در محدوده قانون اسلام
۱۷. شیخ مفید: سلطان عادل و حاکم اسلامی مجری حدود الهی

۱۸. شیخ مفید: مجری حدود: امامان معصوم، منصوبان آنها: فقیه شیعه
۱۹. شیخ مفید: سلطان عادل: امام معصوم علیه السلام
۲۰. ملا احمد نراقی: برآنچه پیامبر و امام ولایت دارند، فقیه نیز ولایت دارد
۲۱. شیخ محمد حسن نجفی: صاحب جواهر
۲۲. شیخ محمد حسن نجفی: عمومیت ولایت فقیه از مسلمات و بدیهات
۲۳. شیخ محمد حسن نجفی: وجوب اطاعت از ولایت فقیه به عنوان اولی الامر
۲۴. شیخ محمد حسن نجفی: جایگاه فقیه در امور اجتماعی همان جایگاه امام
۲۵. شیخ محمد حسن نجفی: تعطیل شدن امور شیعه بدون نیابت عامه فقها
۲۶. هدف حکومت در اسلام: عمل به دستورهای الهی
۲۷. حکومت در اسلام: احقاق حقوق و ابطال باطل
۲۸. حکومت در اسلام: حکومت وظیفه و امانت بر عهده آنها (فقها)
۲۹. ابن عباس از زبان امام علی علیه السلام شنیده: نزد من کفش پینه خورده ام دوست داشتنی تر است از حکومت .
۳۰. هدف حکومت ولی فقیه: تشکیل زمینه ظهور حضرت ولی عصر عج
۳۱. هدف حکومت ولی فقیه: برپاسازی عدالت در تمام ارکان حکومت
۳۲. هدف حکومت ولی فقیه: محقق سازی برادری و برابری در جامعه
۳۳. هدف حکومت ولی فقیه: اعتلا بخشیدن سطح معنویات و فضایل اخلاقی جامعه
۳۴. هدف حکومت ولی فقیه: ارتقای سطحی زندگی مادی و عمران و آبادی جامعه
۳۵. هدف حکومت ولی فقیه: رواج تعلیم و تربیت و فرهنگ اسلامی جامعه
۳۶. اداره و تدبیر جوامع انسانی: ۱. قوانین و مقررات ۲. حکومت
۳۷. امامان و قرآن باهم اند و جدایی ناپذیرند: قرآن مبنای قوانین، عترت نیز عامل اجرایی قوانین
۳۸. دلایل وجود حاکم اسلام (امام رضا علیه السلام): حاکم و مجری عهده دار اجرای قوانین الهی
۳۹. دلایل وجود حاکم اسلامی (امام رضا علیه السلام): نیازمندی تداوم زندگی اجتماعی به حاکم
۴۰. دلایل وجود حاکم اسلامی (امام رضا علیه السلام): حیات و موجودیت ملت، جنگ با دشمنان
۴۱. دلایل وجود حاکم اسلامی (امام رضا علیه السلام): تقسیم عادلانه اموال عمومی
۴۲. دلایل وجود حاکم اسلامی (امام رضا علیه السلام): اجرای عبادات اجتماعی
۴۳. دلایل وجود حاکم اسلامی (امام رضا علیه السلام): جلوگیری از بین رفتن دین و تغییر نکردن سنت الهی
۴۴. ویژگی ولی فقیه: ۱. آگاهی از قانون اسلام ۲. ایمان و اسلام ۳. کاردانی ۴. عدالت ۵. آراستگی به فضائل اخلاقی
۴۵. امام خمینی ره: حکومت اسلام، حکومت قانون: آگاهی از قانون اسلام
۴۶. امام خمینی: ضرورت داشتن عالم بودن تمام ائمه به قوانین

۴۷. امام علی علیه السلام: سزاوارترین مردم به حکومت: تواناتر و آگاه تر به اوامر الهی
۴۸. ویژگی ولی فقیه: ایمان و اسلام: خداوند هرگز برای زیان مومنان، برای کافران راه تسلطی قرار نداده است. نسا ۱۴۱
۴۹. ویژگی ولی فقیه: کاردانی: توانایی مدیریت جامعه برای فایق آمدن به مشکلات
۵۰. پیامبر اکرم: سه خصلت امام: ۱. تقوا (بازداری از نافرمانی خدا) ۲. بردباری و حلم (کنترل غضب) ۳. نیک حکومت کردن به زیر دستان مانند پدر
۵۱. کاردانی: نیک حکومت کردن، دارای بینش سیاسی باشد
۵۲. امام صادق علیه السلام: کسی که آگاه به اوضاع زمان خویش باشد، مورد هجوم امور ناگهانی و پیش بینی نشده واقع نمی شود.
۵۳. ویژگی ولی فقیه: عدالت: هرچیزی را در جایگاه و موضع خود قرار دادن
۵۴. عدالت: یکی از اهداف رسالت پیامبر
۵۵. امام علی علیه السلام: نشانه عدالت: آنچه برای خود نمی پسندی برای دیگران نپسندی
۵۶. ویژگی ولی فقیه: آراستگی به فضائل اخلاقی: امام علی علیه السلام: هر که خود را امام و پیشوای مردم سازد، باید پیش از دیگران به تعلیم خود بپردازد که پیش از آنکه به گفتار تادیب نماید، به رفتار و کردار ادب نماید.
۵۷. دلایل ولایت فقیه: دلایل عقلی و نقلی
۵۸. چهار روش حکم شرعی: کتاب، سنت معصومین، اجماع و عقل
۵۹. دلیل عقلی ولایت فقیه: آگاهی به مسئولیت، توانایی انجام مسئولیت، امانت داری در مسئولیت و ویژگی مسئول باشد باشد: بنابراین باید این مسئول کاردان در امور، عادل، برخوردار از اخلاق
۶۰. دلیل نقلی: ۱. تویق امام زمان به محمد بن عثمان: در رویدادها و حوادثی که پیش می آید به راویان حدیث ما مراجعه کنید، زیرا آنان حجت من بر شما هستند و من حجت خدا بر آنانم
۶۱. دلیل نقلی: پیامبر: خدایا جانشینان مرا رحمت کن: کسانی که بعد از من می آیند، حدیث و سنت مرا نقل می کنند و آن را پس از من به مردم می آموزند
۶۲. سه وظیفه مهمیامبر: تبلیغ و بیان احکام الهی، قضاوت و حل و فصل اختلافات، رهبری و تصدی حکومت
۶۳. امام حسین علیه السلام: جریان کارها و احکام الهی به دست علمای دین است که امین حلال و حرام خداوند می باشند
۶۴. منشا مشروعیت ولایت فقیه:
۶۵. مشروعیت: حقانیت و برحق بودن و یا دلیل مقبول و معتبر داشتن برجیزی
۶۶. مشروعیت پیامبر و امامان دوازده گانه: برگزیدگی از سوی خدا
۶۷. مشروعیت ولایت فقیه: براساس عقل و احادیث: فرد شایسته اجرای احکام ولی فقیه است
۶۸. نقش مردم: بدون پذیرش مردم، ولایت عینیت خارجی نمی یابد
۶۹. تحقق حکومت ولایت فقیه: دارای دو پایه: ۱. دینی و مکتبی (مورد رضایت خداست و برای ثبوت است) ۲. آرای عمومی و پذیرش مردم (مردم به آن راضی اند و برای استقرار نیاز است)

۷۰. نقش مردم در ولایت فقیه: آزادی مردم در انتخاب حاکمیت دینی و ولایت فقیه
۷۱. پذیرش اصل دین از سرباز اختیار و آگاهی است
۷۲. کسانی میتوانند بر جان و مال مردم تسلط داشته باشند که با اجازه آنها باشد
۷۳. انتخاب حاکمیت: دادن اختیار تصرف اموال و جان خود به دیگر
۷۴. حاکمیت ولایت فقیه
۷۵. حاکمیت انتصابی: نصب خاص (با اسم و مشخصات کامل معین به رهبری)
۷۶. حاکمیت انتصابی: نصب عام (صفات و ویژگی های رهبران را بیان نموده اند)
۷۷. حاکمیت ولایت فقیه: یک نوع انتصاب است: ویژگی های در قرآن آمده است
۷۸. حاکمیت ولایت فقیه: یک نوع انتخاب است: مردم باید انتخاب کنند
۷۹. حاکمیت ولایت فقیه: انتصابی (ثبوت)
۸۰. حاکمیت ولایت فقیه: انتخابی (استقرار و استمرار)
۸۱. حاکمیت وکالتی: گرفتن سمت از مردم
۸۲. حاکمیت وکالتی: معیار تصمیم: تشخیص مردم
۸۳. حاکمیت وکالتی: پیش از انتخاب فرد مشروعیت ندارد
۸۴. حاکمیت ولایتی: مشروعیت قبل از انتخاب وجود دارد
۸۵. حاکمیت ولایتی: معیار تصمیم: قانون الهی